

Az ördög és a két leány

Volt egyszer egy szegény ember meg egy szegény asszony, mind a kettő özvegy volt, s mind a kettőnek volt egy-egy leánya, csak hogy az ember leánya szép volt, az asszonyé meg csúnyább a hátramenésnél.

Egyszer az ember sütni akart, de nem volt dagasztóteknője. Azt mondja a leányának:

- Eredj át, leányom, ide a szomszédasszonyhoz, kérj tőle egy dagasztóteknőt, míg megdagasztunk benne.

Átment a leány a szomszédba.

- Szomszédasszony, azért küldött édes apámuram, ne sajnáljon kend egy dagasztóteknőt adni, mindjárt visszahozom, csak megdagasztunk benne.

- Bizony nem adok én, édes leányom, mondd meg édes apáduradnak, vegyen el engem, akkor lesz dagasztóteknőtök.

Hazament a leány, elmondta az apjának, hogy mit mondott a szomszédasszony.

Megdagasztották hát nagy ügyel-bajjal, be is fűtötték a kemencét, de már szénvonójuk nem volt, amivel a kemence alját feltisztítják.

Azt mondja az ember a leányának:

- Eredj át, leányom, ide a szomszédba, kérj egy szénvonót, mondd, hogy mindjárt visszaviszed.

Átment a leány megint az özvegyasszonyhoz.

- Szomszédasszony, azért küldött édes apámuram, ne sajnáljon kend egy szénvonót adni, míg a kemence alját feltisztítjuk.

- Bizony nem adok én, édes leányom, mondd meg édes apáduradnak, vegyen el engem, akkor lesz dagasztóteknőtök is, szénvonótok is.

Hazament a leány, elmondta, hogy mit mondott a szomszédasszony, nagy nehezen elkészítették hát a kemencét is meg a tésztát is, csak be kellett volna vetni, de nem volt vetőlapátok. Azt mondja a szegény ember a leányának:

- Eredj át még egyszer, leányom, ahhoz az asszonyhoz próbáld meg, ha adna egy vetőlapátot, mondd, hogy ne sajnálja olyan nagyon, nem esik itt semmi baja, nem esszük mink meg, ebbe a nyomba visszaviszed.

Átment a leány harmadszor is, elmondta, hogy mi járatban van, mit izent az apja, de az özvegyasszony erre is csak azt mondta, hogy biz ő nem adja.

- Mondd meg apádnak, vegyen el engem, akkor lesz dagasztóteknőtök is, szénvonótok is, lapátotok is.

Hazament a leány, elmondta az özvegyasszony izenetét; szeget ütött ez a szegény ember fejibe, hogy biz azt az asszonyt jó is volna elvenni, lám, akkor lenne dagasztóteknője is, szénvonója is, vetőlapátja is; úgyannyira gondolkozott ezen, hogy utoljára is az lett belőle, hogy elvette az özvegyasszonyt. De bezzeg nem úgy sütött ki a dolog, ahogy azt a szegény ember kigondolta, mert alighogy megesküdték, az asszony lett az úr a háznál, mindenből ő parancsolt, férjemuramnak pedig ajtó mögött volt a helye. A szegény leányt is mindig ütötte-verte az asszony, a maga csúnyábbnál is csúnyább leányát pedig mindig cicomáztatta, tejbevajba fűrésztötte, ettől meg még a betevő falatot is sajnálta. Nem állhatta a leány ezt a keserves életet, bement az apjához.

- No, édes apámuram, én tovább nem leszek senki lába kapcája, csak úgy bánnak itt énvelem, mintha a szél hajított volna ide, elmegyek világtalan világra, majd csak találok valahol szolgálatot.

A szegény ember se nagyon marasztotta, mert látta, hogy bizony neki magának is jóformán kifelé áll a szekere rúdja, vagy legalább igen kevés becsülete van a háznál, elindult hát a leány. Sütött neki a mostohája hamupogácsát.

- Legalább ne mondd, hogy nem sütöttem útravalót.

Ment, mendegélt a szegény leány, előtalált egy kis házat, abba bement, mert el volt fáradva, de odabent nem talált mást, csak egy kis fehér macskát. Leült a leány a padkára, elkezdte eszegetni a hamupogácsát. Odamegy hozzá a kis fehér cicus.

- Nénikém, nénikém, adjál egy kis kalácsot, én is adok tanácsot!

Adott neki a leány; a kis macska megette, aztán megint kért, míg a pogácsa mind el nem fogyott, akkor felkuporodott a leány ölébe, ott fonogatott szép csendesen. Egyszer csak megzörgetik kívülről az ajtót.

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, nyiss ajtót!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Nyisd ki neki.

A leány kinyitotta, bekullogott egy nagy, csúnya ördög.

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, rakj tüzet!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát rakd meg neki.

A leány tüzet rakott.

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, főzz ételt!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát főzz neki.

A leány meg is főzött, ki is tálalt.

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, gyere, egyél!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát egyél vele.

A leány jóízűt evett, mert éhes is volt.

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, bonts ágyat!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát bontsd el neki.

A leány elbontotta.

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, feküdj mellém!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát feküdj mellé.

A leány melléfeküdt.

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, nyúlj a bal fülembe!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát nyúlj bele.

A leány belenyúlt, a kezébe akadt valami, azt elkezdte húzni kifelé, hát mi volt? Nem egyéb, mint temérdek sok arany-ezüst, de annyi, hogy alig bírta kihúzni a leány.

Megint megszólalt az ördög:

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, nyúlj a jobb fülembe!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát nyúlj bele.

A leány belenyúlt, hát mit húzott ki? Tán nem is hinnék kentek, ha nem mondanám - nem egyebet, mint egy gyönyörű aranyos hintót, hat cifra, sallangos paripával. Ezeket az ördög mind a leálynak adta, ez a sok aranyat-ezüstöt mind felrakatta a hintóba, maga is beleült, azzal hazahajtatott.

Otthon a háznép köz-káptalanságba esett, sehogy se tudta senki elgondolni, hogy juthatott ehhez a sok kincshez, a leány meg nem mondta senkinek, csak az apjának beszélte el, de annak is a szívére kötötte, hogy tovább ne adja.

A csúnya leálynak majd kifúrta oldalát az irigység, hogy a mostoha testvérje úgy meggazdagodott, utoljára úgyannyira gyötrődött, hogy nem tudott otthon maradni, megmondta az anyjának, hogy ő is elmegy szolgálatot keresni: "Látja kend, édesanyám, az a kutya csak három napig volt oda, mégis hogy meggazdagodott, én is megpróbálom, hátha nekem is szolgálna a szerencse." Az anyja is helybenhagyta, hogy: "A bizon jó lesz" - süttött is neki az útra pogácsát, de hej, nem hamuból ám, hanem olyan tiszta búzának a lisztjéből, amelyet a galamb hord össze.

Elindult a leány, ment, mendegélt, ez is elért ahhoz a kis házhoz, be is ment; hogy nem talált odabent senkit, leült a padkára ez is, várni a gazdát. Csakhamar eszébe jutott, hogy neki pogácsája is van, elővette hát, s elkezdte eszegetni. Odament hozzá a kis fehér macska.

- Nénikém, nénikém, adjál egy kis kalácsot, én is adok tanácsot!

De a leány nem adott neki, a kis macska még egyszer kért, de a leány akkor se adott, hanem még kinevette:

- Ó, szegény kis csipás szemű macska, ugyan miben tudnál te nekem tanácsot adni, ilyen haszontalan létedre?

A szegény kis macska meghunyászkodott, félreült a kuckóba, a leány meg a padkán eszegetett. Amint ott eszeget, amint ott eszeget, egyszer csak megzörgetik az ajtót.

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, nyiss ajtót!

Akkor már odaszaladt ám a leány a kis macskához.

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát ne ereszd be.

A leány nem eresztette be, az ördög berúgta az ajtót, mikor bent volt, megint elkiáltotta magát:

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, főzz ételt!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát ne főzz neki.

A leány nem főzött, az ördög nem szólt érte semmit, hanem csak mikor maga meg is főzött, ki is tálalt, akkor szólalt meg:

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, gyere, egyél!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát ne egyél velem.

A leány nem evett, az ördög maga ette meg mind az ételt, azután megint csak rákezdte a nótát:

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, bonts ágyat!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát ne bontsd el.

A leány nem bontotta el, hanem magának az ördögnek kellett megágyazni.

Meg is ágyazott, bele is feküdt, aztán megint rákezdte:

- Tányértalpam, lompos farkam, szép leány mátkám, feküdj mellém!

- Jaj, cicuskám-micuskám, mit csináljak?!

- Hát ne feküdj mellé.

A leány nem feküdt mellé, csak megállt az ágya fejénél, de az ördög megint rákezde:

- Tányértalpom, lompos farkam, szép leány mátkám, nyúlj a bal fülembe!

A leány, hogy látta, hogy az ördög idáig nemhogy bántotta volna, de még egy rossz szót se szólt hozzá, bátorságot vett magának, s rákiáltott nagy mérgesen:

- Majd én abba a piszkos füledbe nyúlkálok!

Az ördög még erre se szólt semmit, szép csendesen belenyúlt maga a jobb fülébe, kihúzott belőle egy vashintót meg négy tüzes paripát, a hintónak egy katlanja volt, abba az ördög tüzet rakott, a leányt bezárta a hintóba; azzal a négy lovat nekicsapkodta, azok repültek, mint a sárkány, a hintó mindig jobban-jobban áttüzesedett, utoljára olyan lett, mint a láng, a leány ízzé-porrá égett.

A szép leány meg otthon nagyon gazdag lett a sok kincsből, amit az ördög adott neki, nemsokára elvette egy gazdag úrfi, nem mondom meg, gróf volt-e vagy báró, herceg-e vagy királyfi, de bizonyosan valamelyik a négy közül.